

КАМАРА НА СЛЕДОВАТЕЛИТЕ В БЪЛГАРИЯ

1797 София; бул. „Д-р Г. М. Димитров“ № 42; тел.(02) 982 61 63, факс (02) 982 62 10

КАМАРА НА СЛЕДОВАТЕЛИТЕ В БЪЛГАРИЯ	
Раз. № 12	Екз. № 1
от 20.07.2023г.	
СОФИЯ	

**ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Г-ЖА ПАВЛИНА ПАНОВА**

СТАНОВИЩЕ

по конституционно дело № 10/2023 г.

Уважаема г-жо председател,

изпращам Ви в определения срок становището си като член на УС на Камарата на следователите в България /КСБ/ по к. д. № 10/2022 г., образувано по искане на главния прокурор на РБ за установяване на противоконституционност на следните законови разпоредби: чл. 213, ал. 4 - 6, чл. 247б, ал. 2, чл. 250, ал. 1, т. 2 и чл. 411а - чл. 411и от Наказателно-процесуалния кодекс /НПК/; чл. 30, ал. 5, т. 21 и 22 и ал. 7, чл. 33, ал. 3, чл. 112, ал. 6, чл. 147, ал. 7, чл. 173, ал. 11 и 12, чл. 173а, чл. 230, ал. 1, изр. трето и чл. 230а от Закона за съдебната власт /ЗСВ/; § 31, ал.2 и § 41 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс - ПЗРЗИДНПК /обн. ДВ, бр. 48 от 02.06.2023 г., в сила от 06.06.2023 г./.

Със свое определение от 27.06.2023 г. Конституционният съд е допуснал за разглеждане по същество искането на главния прокурор за установяване на противоконституционност на горесцитираните законови разпоредби.

В своето искане главният прокурор атакува шест групи норми от НПК, ЗСВ и преходните и заключителните разпоредби на ЗИДНПК, а именно:

1. Въвеждането на съдебен контрол върху отказите на прокуратурата за образуване на досъдебно производство;
2. Въвеждането на възможността в разпоредително заседание съдът да прекрати наказателното производство, ако прецени, че деянието описано в обвинителния акт или в тъжбата не съставлява престъпление;
3. Въвеждането на „Особени правила за разглеждане на дела за престъпления от общ характер, извършени от главния прокурор или негов заместник“;
4. Въвеждането на фигурата на прокурор „ad hoc“, който да разследва главния прокурор или заместниците му, както и фигурата на прокурор, контролиращ прокурора „ad hoc“;
5. Въвеждането на изискване за различно мнозинство за избора или освобождаването на главния прокурор от една страна и на председателите на Върховния касационен съд /ВКС/ и Върховния административен съд /ВАС/ от друга;
6. „Фактическото касиране“ на изборите за членове на бъдещия Висш съдебен съвет /ВСС/ от професионалната квота, проведени в законоустановените срокове през 2022 г.

Уважаеми конституционни съдии,

по първите пет групи разпоредби в хода на разискванията в работната група в Министерство на правосъдието /МП/ и в комисията по правни въпроси в Народното събрание /НС/ бяха изложени писмено и устно подробни отрицателни становища от страна на Върховния касационен съд и Висшия съдебен съвет, които аз подкрепям. Същите са ви служебно известни и към тях аз не мога да прибавя допълнителни аргументи.

Поради тази причина ще изложа становището си единствено относно конституционосъобразността на § 41 от ПЗРЗИДНПК /обн. ДВ, бр. 48 от 02.06.2023 г., в сила от 06.06.2023 г./, който не е бил обект на предварителен дебат, защото предложението за него се е появило на законодателен етап, в който органите на съдебната власт и съсловните магистратски организации не са имали възможност да се запознаят със съдържанието му и да изразят становището си. Тази разпоредба заличава последиците от законосъобразното и свободно упражнено от мен и от моите колеги следователи, прокурори и съдии активно избиращо право.

Становището ми относно конституционособразността на § 41 от ПЗРЗИДНПК /обн. ДВ, бр. 48 от 02.06.2023 г., в сила от 06.06.2023 г./ е следното:

Начинът на формиране на състава на ВСС, на съдийската и на прокурорската колегия към него е уреден в Конституцията на Република България /чл. 130 ал. 1 - 3 и чл. 130а ал. 3 и ал. 4/ и ЗСВ /глава втора, раздели I и Ia/. Според техните разпоредби единадесет от членовете на ВСС /шест за съдийската и пет за прокурорската колегия/ се определят от вота на общите събрания на съдиите, прокурорите и следователите, които избират пряко своите представители /съответно шестима съдии, четирима прокурори и един следовател/ съгласно правила, приети от Пленума на ВСС, в които детайлно са уредени хронологията и начина на провеждане на изборите /вносяне на предложения, проверка за допустимост, формиране на избирателни комисии, изслушване на кандидатите, участие на наблюдатели, провеждане на самия избор, обявяване на резултатите от него и др./. Общите събрания за избор на членове на ВСС от професионалната квота трябва се свикат не по-рано от осем месеца и не по-късно от шест месеца преди изтичане на мандата на съответния Висш съдебен съвет.¹ Стриктно изпълнявайки конституционните си и законови задължения българските магистрати в срок /в периода 4 юни - 9 юли 2022 г./ проведоха пряк избор за своите 11 представители в бъдещия девети състав на ВСС. Изборът на шестимата членове от квотата на съдиите и на члена от квотата на следователите беше оспорен пред съда. Със свои решения по гр. дела с №№ 18/2022 г. и 20/2022 г. петчленни смесени състави на ВКС и ВАС потвърдиха проведения избор. Изборът на четиримата членове от прокурорската квота не е оспорван по съдебен ред.

Народното събрание е длъжно да избере 11 членове на ВСС /шест за съдийската колегия и пет за прокурорската/ в срок не по-късно от един месец преди изтичане на мандата на ВСС /т. е. в случая не по-късно от 3 септември 2022 г./, като предложенията/номинациите за кандидати трябва да се направят два месеца преди това /т.е. до 3 юли 2022 г./. Към 3 юли 2022 г. действащо е било Четиридесет и седмото ОНС /03.12.2021 г. - 01.08.2022 г./. То не е изпълнило задължението си да стартира процедурата по избор на членове на ВСС от парламентарната квота. Това свое задължение /дори и със закъснение/ не са изпълнили и следващите две Народни събрания - Четиридесет и осмото /19.10.2022 г.-02.02.2023 г./ и

---

¹ Мандатът на настоящия осми състав на ВСС трябваше да изтече на 3 октомври 2022 г.

настоящото Четиридесет и девето ОНС /12.04.2023 г. - до момента/. На практика законодателната власт е абдикирала от конституционното си задължение да попълни състава на висшия кадрови и административен орган на съдебната власт, с което е поставила под сериозен риск нейното законосъобразно функциониране. За първи след приемането на новата българска Конституция през 1991 г. сме в ситуация, при която не са избрани членовете на ВСС от парламентарната квота, което води до множество практически проблеми относно работата на този орган и до съмнения в легитимността на приеманите от него решения. По този повод Конституционният съд е сезиран с искания за задължително тълкуване от главния прокурор² и от тричленен състав на ВАС³.

Сходна ситуация с неизбиране на членове на съдебния съвет от парламента е имало през 2018 г. и 2019 г. и в Кралство Испания. Продължителното бездействие на испанския парламент е било предмет на разглеждане от Европейския съд по правата на човека /ЕСПЧ/ по жалба на оцетените съдии, чиито кандидатури не са своевременно разгледани от парламента и новите членове на съдебния съвет не са избрани в срок.⁴ Делото в ЕСПЧ приключи на 22 юни т. г. с решение, с което Кралство Испания е осъдено за нарушение на чл. 6 § 1 от Европейската конвенция за правата на човека /ЕКПЧ/ за това, че парламентът не е разгледал своевременно кандидатурите и не е избрал в срок членове на съдебния съвет на Кралството - органът, натоварен с управлението на съдебната власт в страната.

Разпоредбата на оспорвания § 41 от ПЗРЗИДНПК /обн. ДВ, бр. 48 от 02.06.2023 г., в сила от 06.06.2023 г./ гласи следното:

1. В срок до три месеца⁵ от влизането на в сила на този закон Народното събрание и органите на съдебната власт започват процедура за нов избор на членове на Висшия съдебен съвет.
2. Започналите процедури се приключват по новия ред.

² Конституционно дело № 9/2023 г.

³ Конституционно дело № 11/2023 г., присъединено към к. д. № 9/2023 г.

⁴ Делото „Лоренцо Брагадо и други срещу Испания“.

⁵ Според предвидените разпоредби на нов ЗИДЗСВ, № 49-354-01-75/07.07.2023 г. по описа на НС, този срок се удължава на шест месеца.

С първата разпоредба на § 41 от ПЗРЗИДНПК директно се нарушават чл. 8 и чл. 117 ал. 2 от КРБ, защото законодателната власт със свой акт отменя резултатите от законосъобразно и срочно проведените преки избори за членове на ВСС от квотата на съдиите, прокурорите и следователите. Два от тези избори са преминали през съдебен контрол и са приключили с влезли в сила съдебни решения. В случая законодателният орган изземва функциите на съдебната власт и се явява като някаква извънредна съдебна инстанция, която си позволява не само да negliжира, а на практика и да отменя стабилни съдебни актове.

Противоправното поведение на законодателния орган, изразяващо се в неизбиране на членове на ВСС от парламентарната квота, нанася вреди на тези единадесет магистрати, които са спечелили доверието на своите колеги, и които трябваше да встъпят в длъжност на 3 октомври 2022 г. Те обаче изпаднаха в невъзможност да го сторят именно заради неизпълнението на конституционното задължение на НС да избере в срок членове на ВСС от своята квота. Изправени сме пред парадокса нарушителят на закона, превратно използвайки властта си, да наказва тези, които стриктно, законосъобразно и в срок са изпълнили задължението си да попълнят своята квота във висшия кадрови и административен орган на съдебната власт, подsigурявайки по този начин нормалното му функциониране.

Втората разпоредба § 41 от ПЗРЗИДНПК гласи, че започналите процедури */законодателят вероятно е имал предвид процедурите за избор на членове на ВСС и от професионалната, и от парламентарната квота /* се приключват по новия ред. Тази норма би имала смисъл, само ако е налице започнала, но неприключила процедура, но такава няма. Процедурата по избор на членове от ВСС от професионалната квота е приключила, а тази за избор на парламентарната квота още не е започнала. Наистина би било добре НС в определения от самото него тримесечен срок да избере своите представители във ВСС, за да може органът да се конституира и да започне нормалното си функциониране. Ако целта на нормата обаче е да се „касира“ вече проведения и приключил избор на професионалната квота, то тогава разпоредбата влиза в пряка колизия с чл. 8 и чл. 117 ал. 2 от КРБ, нарушавайки грубо принципа за разделение на властите и независимостта на съдебната власт.

Поради изложените по-горе съображения считам, че разпоредбите на § 41 от ПЗРЗИДНПК /обн. ДВ, бр. 48 от 02.06.2023 г., в сила от 06.06.2023 г./ трябва да бъдат обявени за противоконституционни.

20.07.2023 г.
София

С УВАЖЕНИЕ,
ЯСЕН ТОДОРОВ,
ЧЛЕН НА УС НА КСБ